༄ དཔལ༔ ངེ་ནི་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པ་རིན་པོ་ཆེ་ མངའ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་གིས་མི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་རེ་སྔོན་གོང་ལས་ སྤུངས་ཐང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཕོ་བྲང་ནང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞི་གཡོག
གི་གཞི་འཛུགས་འགོ་བཙུགས་གནང་པའི་ཉིམ་ལས་ ཞི་གཡོག་པ་ཚུ་གིས་ ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་ དྲང་ཁྲིམས་ ཕྱི་འབྲེལ་མཐུན་ལམ་དང་ རང་དབང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་ཕྱག་ཕྱིད་གནང་དྲག་ཞུ་བའི་ཐོག་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི
ནང་གཉིས་ཀྱི་གདོང་ལེན་འཚུབ་མ་དྲག་རྩུབ་རང་བའི་དུས་སྐབས་ལུ་ཡང་ འཛིན་སྐྱོང་དང་ཞི་བདེ་ལུ་ རྒྱུན་ཆད་མ་བཅུག་པར་སྲུང་སྐྱོབ་ཞུ་ཡི། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ཕྱག་ལཱ་ཚུ་འགོ་བཙུགས་གནང་མ་ལས་བརྟེན་ ང་བཅས
རའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་སྡེ་དང་དཔལ་འབྱོར་ དེ་ལས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྒྲིག་བཀོད་ཚུ་ཡང་འགྱུར་བ་སྒྲིམ་འཕྲད་རང་འགྱུར་ཡི། གོང་འཕེལ་དང་བསྟུན་པའི་གདོང་ལེན་གསར་པ་ཚུ་ལ་ཐབས་ཤེས་ལུ་ ཞི་གཡོག་འདི་ རྩ་བརྟན་དང་སྒྲིང་སྒྲིང་བཟོ་ནི་དེ
ཡང་ ཆེམ་མི་དབང་གོང་ས་ཨོ་རྒྱན་དབང་ཕྱུག་དང་ མི་དབང་འཇིགས་མེད་དབང་ཕྱུག་གིས་ ཕྱག་ལཱ་མཛད་འཕྲོ་ཁུར་ མི་དབང་བཞི་པ་འཇིགས་མེད་སེང་གེ་དབང་ཕྱུག་མཆོག་གིས་ ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ལུགས་བཅོས
དང་བསྒྱུར་བཅོས་མཛད་གནང་ཡི། དེ་ལས་ ང་བཅས་རའི་མི་སེར་ཚུ་གི་རེ་དོན་སྒྲུབ་ཐབས་ ཞབས་ཏོག་གང་དྲག་ཞུ་ཆེའི་དོན་ལུ་ ཞི་གཡོག་འདི་འཕེལ་དང་འཕྲུལ་ལས་ལུ་ བསྒྱུར་གསོ་དང་ལེགས་བཅོས་ཀྱི་ཕྱག་ལཱ་ཚུ་མཛད་གནང་ཡི།
དེ་རབ་དཔལ་ལས་ ང་བཅས་རའི་རྩེན་ཅན་ཀྱི་ཡུས་ མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་ ཞི་བ་འཛིན་སྐྱོང་མངའ་ཅན་ ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་ཆབ་སྲིད་ཐོག་ ལོ་ ༢༠༠༣ ལུ་ མི་སྤྱོད་པར་ཡབ་ཡུམ་རྩ་བ་ཟླ་བཅོ་ལྔ་པ་ ཡུམ་ལུ་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་ རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་ཞི་གཡོག་ལྷན་ཚོགས་འདི
གཞི་བཙུགས་གནང་ཡི། དེ་རིང་ལུ་ལས་ མི་ལོ་ ༢༠ གི་རིང་ལུ་ ཞི་གཡོག་ཡིག་ཚང་གི་སྒྲིག་བཀོད་མི་རིགས་རང་བཞིན་བཅད་ ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཕྱོགས་ གོང་འཕེལ་གྱི་འཆར་གཞི་དང་ས་དབྱེ་ཀྱི་འབོར་ཚད་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ཡོད།
ད་ རྩམ་པ་གསར་པ་ གཙོ་བོ་རིང་ལུགས་ལས་འགོ་བཙུགས་པའི་དུས་ལས་ ཆེ་སྐལ་ཡར་སོང་མི། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཀྱི་ལུགས་མཐའ་ གཞུང་སོ་ཡི་རང་འགྱུར་བ་ གཞུང་སོ་སོའི་སྤྱི་འཛུགས་ཚུ་སྒྲུབ་སྐྱོང་འབད་ནི་དགོ་པའི་ཐབས་ ཕྱག་མཚམས
ཀྱི་འགོ་འཛུགས་བས་ གཞུང་སྐྱོང་རྒྱལ་མ་ཆད་པར་བཞག་ནི་འདི་རྒྱལ་ཁབ་ལུ་རབ་བཏང་གནང་ཆུ་ཡི། ང་བཅས་རའི་མི་སེར་གྱིས་ རྒྱལ་གཙོ་འཁོར་རིམ་ལུ་གསལ་ལུ་ ཡིད་ཆེས་དང་ཡང་རྒྱུད་ཀྱི་དགོས་པ་བཅས་ གཞུང་སྐྱོང་རྒྱུན
ཆད་མེད་པར་བཞག་ནི་ཨིན་ཡོད་ན་ ཨ་ཆེད་ཀྱིས་ཅིག་ཨིན། དཔྱེ་སྲོལ་ཆེན་ ཞི་གཡོག་པ་ ༢༡,༠༠༠ རེ་ཙམ་ཡོད་མི་གིས་ བློ་ངེས་ཤེས་ཡོན་དང་རིག་རྩལ་ ཉམས་མྱོང་ དེ་ཡས་ཆ་ལྡན་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆ་གློ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་
འཛམ་ཅམ་ཀྱི་མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་ཐོབ་རྒྱ་གནད་སྨྱུན་ཏེ་ དེ་ལས་ རྩ་ཚན་གཙོ་བོ་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་འཛམ་སྒྲིང་སྒྲིང་བཟོ་ནི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འཕེལ་ཉེན་ཅིན་
ལུ་ ཐང་མཆོག་དང་ལས་རྒྱུ་འཐུས་ གཙོ་བོ་བཀོད་ཏེ་ཕྱག་བཞུགས་ལས་ ང་བཅས་གིས་ཐོ་ལུ་ ཡིད་ཆེས་ རབ་རང་ཐེ་ཡོད། ཨིན་རུང་ མདོ་ངེས་པའི་ཉེན་ལུ་སྟོར་བ་ལྟ་བ་ཐེ་ ཞི་གཡོག་པ་ཚུ་གིས་བཤྒྲིགས་འཐབ་དགོ་པའི་དུས་མཆོད་
ལུ་སྐྱོད་རེ་ཡོད། དེ་ཡང་ ང་བཅས་རའི་མི་སེར་ཚུ་ ངེ་རང་གི་དུས་ལུ་ཤེས་ཡོན་དང་རིག་རྩལ་ལྡན་པའི་བར་ དགོས་མཁོ་དང་རེ་འདོད་ཡང་ ཆེམ་དང་ཕྱུ་དཔལ་ཤ་གིས་ཡ་རབ་འཕར་འཛེམ་ལུ། མཆོད་རྗེན་བའི་གནས་སྐབས
འདི་ནི་ ང་བཅས་རྒྱུ་མ་ཅིག་འབད་མ་ཐབ་ ལུང་ཕྱོགས་དང་རྒྱལ་སྤྱི་འབྲེལ་ལམ་དང་ཡང་ འབྲེལ་བ་ཤུགས་འཕྲུལ་ནི་ཨིན་ཏེ་ཚད་སྒྲུབ་ཚགས་ལོ་ཐོག་ལུ་ཤུགས་ཀྱི་ཆགས་དང་འཕྲུལ་རིག་ཤུགས་འཛུགས་སྐྱེད་ མངའ་བྱུས་དང་དྲོ་བསྐྱེབ་མ་གཞིགས་ཐབས་འཁས་
འཕྲོ་ཡོད་ མ་འོངས་པ་ཟེར་བའི་གནས་སྟངས་དང་ཁུ་བཅད་འཛིན་ རྒྱ་ཆེ་སུ་དང་རིགས་འདྲེས་སུ་འབད་འཕྲོ་ཡམ་ས། འདི་བཟུམ་མའི་ཉོགས་འཛིང་ཅན་གྱི་མ་འོངས་པའི་དུས་སྐབས་ལུ་ ང་བཅས་རའི་མི་སེར་ཚུ་མགུ་མ་ཐོམ
པར་ མི་ཚེ་ཕུན་སུམ་འབད་བསྐྱོང་ནི་ཐབས་སྟེངས་བགཅེ་ཤོས་གཅིག་པོ་འདི་ རང་གི་རྩ་གཞི་དང་མི་ཕྱུགས་ལུ་གཏད་པའི་རྒྱབ་རྟེན་འདི་ཨིན། མ་འོངས་པ་ལུ་གཞུང་དང་མི་སེར་གྱི་ཆེར་འདོད་སྐྱུ་བཅུ་གས་ཉི་དང་ རྩ་ཁྲིམས་ས་ཆེན
མེད་དང་འབྲེལ་བའི་རིགས་ཕྲུགས་འབད་བ་གིས་སླ་ཁ་བསྐྱོང་ ཡགས་ཀྱི་ འབྲུག་མ་འོངས་པའི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ལུ་བསྐུལ་བཅུག་གས་དགོས་ཅན་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཙོ་ཅན་ཅིག་ཨིན་མི་གཞི་གཡོག་འདི་ འཕྱལ་མ་ཅིག་ཅན་འབད་བསྒྱུར་བཞི་འབད་དགོ་པའི
ཕྱག་ལྷ་ཅིག་ལུ་འགྱུར་ཏེ་ཡོད། གཞུང་སྐྱོང་ལེགས་ལྡན་དང་མི་སྡེའི་དྲང་ཁྲིམས་ཡང་ དགོས་མཁོ་ཅན་ད་ཐབས་ལུ་ ང་བཅས་རའི་གཞི་འཛམ་ཆེ་བཤགས་དང་ སྟེན་ཁ་ཁག་ཐོབ་ས་ཐབ་པ་ སྤྱི་ཤེས་དགོ་པའི་ཐབས་ རིག
རྩལ་དང་ཉམས་མྱོང་ཅན་ གྱི་ཁྲིམས་ཆོས་རྩ་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཅིག་ཨིན། དཔྱེ་སྲོལ་ཆེན་ཞི་གཡོག་པ་ཚུ་ རིག་རྩལ་དང་འཛེམ་ཤེས་ ཡར་དྲགས་གཙང་ཤ་གིས་ནམ་སྐྱོང་ཐབས་ཤེས་པ་ཚུ་གྲོས་ཐག་ཅན་ཐབས་ལ་གཅེས་ཞིག་དགོ་པའི་ཕྱིར་ རིག
འབད་ མཐུན་ཚད་དང་འཛིན་ཚད་ གོང་འཕེལ་གཏང་ཐབས་ལུ་ གདོང་ལེན་དང་ཡ་རབ་ཀྱི་ཆ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་ སྲོལ་ཡིན་སྐྱོང་ཤེས་བཅུ་ཡིན་འཛིན་ཆ་ཤ་ཚུ་གི་ཕྱིར་ ཡར་དྲགས་གཙང་ཤ་གིས་ནམ་ཆེ་ཀ་ཡས་ཕྲུམ་ཐབས་ ཏེ་རིགས་ཀྱི་ཆུམ་ཚབས་
བསྟུན་པའི་ ལྷ་ཁང་ཞབས་ཏོག་གི་གྲུབ་འབྲས་གཏན་དགོ་པ་ཡོད་མི་དེ་གཏན་མ་ཚུགས་པ་ཅིན་ མི་ལྟེ་བས་འཕེར་ཆད་ཀྱིས་ ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཆུ་ལྡན་ལྷ་ཡུལ་ཀྱི་དགོས་ཡོད་མི་དེ་ ཉེན་ལུགས་མ་ཆེ་ ང་བཅས་རའི་ཞི་གཡོག་པ་གི་ཆུང་ཚེས་ཡབ་བཞིན་བོ་རིམ་དང་
ཉེན་སྐྱུང་བདག་ཟེར་ སེམས་པ་བག་ཡོད་སྲང་སྐྱུང་མེད་ལྟར་ཡོད་ཀྱི་ཉེན་བ་ཡར་ཡོད། ལྷ་འབད་མ་འབད་དང་གྲུབ་འབྲུས་གཏན་ཡེ་ཁྱབ་འགལ་ཚུ་ཡོད་པ་ གཞུང་གི་ཞབས་འོག་ཏུ་ཉེར་སྤྱོད་ལུ་ བཟང་བཟང་ཆེ་ཆེ་གི་ཚང་མ་ཡོད་ཡར་གཏད་ཀྱི་
གི་སྐྱོང་ཚེམས་ ཕྱོགས་གྲུབ་རིག་རྩལ་ལྡན་ བསྐྱུར་གསོ་དང་ཡར་དྲགས་གཏང་པ་མཐོ་ཟེར་ལས་ཆེ། ལྷག་མ་ལ་ ཕྱུགས་ཁྲུང་ནི་ཡོད་མི་བཞེས་ཡར་དྲགས་ཐབས་བཟང་ ཡོན་ཏན་ཆེ་ཆེ་དང་དང་ཚན་མཐའ་བཞི་བཞུར་ལ་ཅན་ལུ་ཞི་གྲུབ་ལས་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཚད་མཚམས་དང་འགྲོ་མ་ཅན་རིག་ཀྱི་གཙུག་གཙོ་ལ་གཙོ་ཐོག་ཡོད་བཀོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་སྤྱི་ཚུ་ རང་སོའི་གཙུག་ལག་ལྷག་ཤོད་ཡང་ནང་ལེགས་ཀྱི་དགོས་པ་དགོས་ཅན་བཀོད་ཐབས་ ཞི་གཡོག་པ་གི་འཛིན་ཐབས་སྐྱོང་པའི་ ཁ་གཙང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ལུ་ཆ་ཚད་ཀྱི་འཛིན་ཐབས་ ཏེ་རྒྱ་ཐབས་
ཆེ་ཏེ་ཟེར་ལུ་ཤ་སྐྱོང་ལུགས་ འབྱུང་འབད་ནི་ཡོད་པ་ཐ་མ་འོངས་པ་ཡོད། མི་སེར་གྱི་ཞབས་ཏོག་བར་ཆད་ཀྱི་ཞུ་ཡོང་པར་ ཡིག་ཆ་ཡོད་དེ་ཐབས་ སྤྱིར་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ཅན་ ཐབས་ཀྱིས་འཛིན་སྐྱོང་ཞབས་ཏོག་གི་ལུགས་ཡོད་ ཆ་ཚུ་ལུ་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཡོ་གཙུག་
གཞི་འབབ་རྣམ་གཅིག་བརྒྱད་ ༢༥ དེ་ཅིག་ མི་སེར་ལུ་ཡོད་པར་ གཞུང་གི་ཞུ་གཞུང་གི་གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་ཞུ། རང་གི་གཙུག་གི་རང་དབང་འདི་རང་ལུ་གཙུག་ལག་ལ་ ཁ་ཡ་ཏེ་གཙོ་བོར་གཏན་འཁྲུམ་ ཁ་ཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་བཀའ་ཆེ་བའི་མཐུན་འབྲེལ
འབབ་ནི་ ཉུང་ལ་གཏན་བཞག་ བཞག་པ་བཟུམ་མའི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་ཆོ་ཚད་འཛུགས། རྒྱལ་མཚན་དེ་ཆོས་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ང་བཅས་རའི་རྒྱལ་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དུས་ཡུན་རིང་ལུ་བརྟན་ཏེ་ཡོད་པའི་ ལེགས་ཀྱི་གཞི་བཞག་བཀོད་གཞུག་གཙུག
གོ་སྐབས་བཟང་མོ་ཡོད་ཤུགས་སྐྱོད་མཚུངས་པར་ གཞི་ཅན་ཆེ་བའི་དུས་ཆོད་དང་གོ་སྐབས་ཚུ་རྒྱུ་དང་ཉེན་ ང་བཅས་རའི་སྐྱོང་ཆེད་ཐོན་ཐབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུད་ཀྱི་ ཆོ་ཉེན་ལྡན་པའི་སྐྱོང་ཆེ་ཅན་ཀྱི་རྒྱ་ཆེན་ཞིང་མཚན་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐྱོང་ཆེ་དང་ཆེ་བའི་ཆ་ཚད་
དམག་རྟགས་ཀྱི་ཉེན་ཁ་ཡང་སྲོལ་བཟང་འབད་ཞིན་ཡོད། དུས་ཚོད་དང་གོ་སྐབས་ཚུ་ལེགས་ཞིབ་འབད་བ་སྤྱོད་ཐབས་ཀྱིས་ཡོད་ཅིང་ ཉེན་ཁ་ཚུ་སྔོན་ལས་བསྡོམ་ཤུགས་སྐྱོབ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆ་ཚུ་ལུ་སྐྱོན་ཞིབ་ཡོད་ པ་ལུ་ཆོས་ཀྱི་སྲོལ་ལས་ དམ་ཚིག་འབད་ཞིན་
རྒྱལ་རབས་ ཆགས་སྲིད་ ལམ་གྲོལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཀྱི་ ཕན་སྟངས་ཆེ་བའི་གནས་སྟངས་ལས་བརྟེན་ གྲུབ་འབྲས་གསལ་གཏོང་ཚུགས་ ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་ཆ་རྒྱུད་གཞི་དང་ ང་བཅས་རའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་
སྤྱི་མཆོད་ཀྱི་སྒྲོམ་ཡོད། ཞི་གཡོག་པ་ཚུ་ཉམས་མྱོང་དང་ཤེས་ཡོན་ཡོད་པ་ ཐབས་ཤེས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་ཞུ་ཡོད། དེ་ལྟར་ ང་བཅས་ར་ ཐོན་སྐྱེད་ཆེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ ཡར་རྒྱས་འབད་ནི་ཡར་འགྲོ་ཐབས་ཀྱི་ རང་དབང་ཆེ་ཏེ་ རང་རང་ཆེ་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་
ཞི་མཚན་དང་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་ཡོད་ཐབས་ ཞི་གཡོག་པ་ཚུ་གི་ཞབས་ཏོག་ཡོད་པ་ ཞི་གཡོག་ཆེ་ཡོང་ཆེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ ཞི་གཡོག་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ལམ་ ཞབས་ཏོག་ཞུ་ཐབས་ ཉེན་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ ཞི་གཡོག་ཚུ་ དུས་རབས་ ༢༡ པའི་དཔལ་འབྱོར་གཞི་འཛམ་འདི
བཅོས་རིག་ འབྲུག་སྐྱོང་ རྒྱལ་རྒྱུ་ཆེ་བ་ ལས་སྒྲིག་ཡོང་ཆེ་ཞི་ཡོད་པའི་བར་ མ་དངུལ་ དངུལ་སྐྱོང་ དངུལ་འབྲེལ་ཆེ་ཤས་འབྲུག་རྒྱལ་ཡོད་ཐབས་ ཉེན་ཁ་འདི་མཁས་མཆོག་ཆེ་ཟེར་དགོ་བ་ཡོད། དེ་འབད་ཕན་
ར་བཅས་རའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྒྲིག་བཀོད་ དང་གཞི་རྒྱ་ཡང་ངེས་ཅན་དང་འབྲེལ་རིག་ཡུལ་གནས་ཐབས་ཐབས་འབྲེལ་མཐུད་ཀྱི་ཆེ་ཐབས་ཡོད་ ཞི་གཡོག་ཡོད་པ་ཞུ་ཐབས་ཡོད་ཀྱི་ དུས་ཚོད་ཡོང་འགྲོ་བ་དཔལ་ཆེ་ཐབས་ཁ་ ང་བཅས་ར་ཐབས་བསྐྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཆེན་ཆེ་བ་ཐབས་ ཡོད་
ལས་དང་མི་དམངས་ལུ་བཞི་ཞབས་འབད་ཐང་ཆེ་ ལས་སྐྱོང་གཞི་ཡོད་དགོས་པའི་དགོས་པ་ ཆེ་བ་ཡོད། འདི་ཆེ་སྤྱི་ཚུ་གིས་
མཐུན་རྐྱེན་སྐྱོབ་པའི་ཐབས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞི་བདེ་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཡར་རྒྱས་ཡོད་ཅིང་ ཞི་བ་ཡོད། གཡས་སྐྱིད་ ང་བཅས་རང་སེམས་ཀྱིས་
ཅིག་ གཞན་དང་དོན་གྲུབ་འབད་མ་ཚུགས་པར་ རྟེན་ཤུགས་ཡར་ཡོད་པ་ཏེ་ ང་བཅས་རའི་དཔལ་འབྱོར་ཆེ་དེ་ཡི་རིག་ཐབས་ཀྱི་
འདི་དེ་ ང་བཅས་རའི་མི་ཚེ་ཆེ་ཆེ་རང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འདི་རང་མགོ་རང་འཛིན་ནང་ ཡར་རྒྱས་འཕྲོ་ཆེ་རབ་རིག་ཡོད་ཚད་ཡོད་ཐབས་ ཉེན་ལ་རིམ་གྱིས་སྐྱོང་ཆེད་ཆེད་ཐབས་ ཆེ་ཆེ་ཡོད་ཐབས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞི་གཡོག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་དཔལ་འབྱོར་
ཏུ་སྐྱོང་པ་ཅན་ གཞན་ལས་ལྷག་ཆེ་ཆེ་དེ་དུས་ཐབས་ཆེ་བ་ཀྱི་ཆེ་ཆེ་ཡོད། ཐབས་ཆེ་ཐབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ རྩ་ཁྲིམས་སྒྲིང་སྒྲིང་བསྐྱོད་དགོ། དེ་འབྲུག་མའི་དགོངས་པ་
ཨིན། དེ་སྐྱེ་བཞིན་འདི་དོན་ལུ་ འཛིན་ཐབས་སྐྱོང་མེད་པའི་སེམས་ཤུགས་ཅིག་བསྐྱེད་དེ་ ཞི་གཡོག་ལས་སྐྱེ་བའི་ ཕྲིན་ལས་གསང་གསུམ་གྱི་སྐྱོང་ལ་འབད་
སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་ དཔལ་ལྡན་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཞི་གཡོག་འགོ་བཙུགས་གནང་མ་ད་ དེའི་ཞི་གཡོག་ཚུ
འབྲས་ཐུན་ ཞི་གཡོག་འདི་ མཐར་ཕྱིན་ཆེ་བ་བཅས་ རང་མཛད་ཀྱི་དེ་རིང་གི་དེ་རིམ་བཅས་རའི་བཀའ་འཁྲིམས་བཞེས་པ་ཡོད་པའི་ ཐབས་ཆེ་བཅས་ཀྱི་
ཞི་གཡོག་ཐོག་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞི་གཡོག་ལུ་ ཐོག་ཆེ་རྒྱ་ཆེ་ཆེ་བའི་ ཐབས་ཡོད་པའི་ཞི་གཡོག་ཐབས་ཡོད་པར་ ང་བཅས་ར་ ཞི་གཡོག་ཆེ་ཡོད་ཀྱི་ ཐབས་ཡོད་པའི་དོན་དུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐབས་ཡོད་པའི་ ཞི་གཡོག་ཆེ་ཆེ་ལུ་
མས་ཆེ་བ་ཡོད་མི་ཁ་འགྱུར་ཡོད་པ་ཞེས་ ཡུལ་ཁམས་ལུ་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ཡོད་པའི་ འཛིན་ཐབས་ཁ་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞི་གཡོག་
འཛིན་མཛད་ཆེ་དེ་ཡིན། འདི་འབད་ཐབས་ལས་བརྟེན་ དེ་རིས་ ཕུན་ཐང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཕོ་བྲང་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་དུས་ཆེན་ཟླ་ ༡༢ པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་སྲུང་ཞུ་ ཐབས་ཡོད་ རྗེ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་ལས་
འཁྲུངས་པའི་ མངའ་འབངས་སྤྱོད་པའི་ཞི་གཡོག་བསྐྱར་འཛུགས་ལྷན་ཚོགས་ གཞི་བཙུགས་མཛད་གནང་མ་ཨིན། ལྷན་ཚོགས་དེ་གིས་ རྒྱལ་རབས་ ༢༡ པའི་ཞི་གཡོག་ལུ་ མངོན་གཤིས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དང་ ཕྱི་ནང་གསར་
གསུམ་གྱི་སྒྲིག་བཀོད་བསྐྱར་གསོ་མཛད་ཀྱི་གྲོས་འདེབས་ངོ་སྐྱོན་ཅན་ གཞུང་ཞབས་ལུ་ཕུལ་དགོ་པའི་ ཞབས་ཏོག་ལུ་ཐབས་ཡོད། འདི་ལྟ་བུའི་དགོངས་པ་ སྐྱོང་བའི་དོན་ཅན་གྱི་ཞི་གཡོག་ཨིན་ཡོད་མི་ ཐབས་ཞི་བ་ཅན་
གསར་སྒྲུབ་ཞིབ་དང་ སྐྱོང་བཞིན་ཞུ་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཆེ་ བཞི་བ་ཆེ་བ་དང་ དེ་རང་གི་རྩ་ལག་ཆེན་ཅན་གྱི་ཆེ་ཐབས་དང་ཆོས་ཀྱི་ཞིབ་ཐབས་ལ་ དེ་ལས་ཞི་གཡོག་པ་ཚུ་ རང་ཉམས་ཀུན་གྱིས་རྣམ་གཞག་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྐྱུ་བ་ཅན་
ང་བཅས་རའི་རྒྱུ་ལྡན་ལུ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་རོལ་གྱི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་ཀྱི་ ཐབས་ཆེ་ཐབས་ ཉིན་སྐྱོང་ཐབས་ཤུགས་ ང་བཅས་རང་དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཕེལ་སྐྱོང་ཐབས་ དགའ་སྐྱིད་དང་ཞི་བདེ་ རང་རང་རང་
སྒྲུབ་སྐྱོང་བའི་ ཞི་གཡོག་རྒྱུན་ཞིང་ཞི་བ་སྐྱོང་ཐབས་ཆེ་བ་འཛིན་ཆེད་ལུ་ལྡན་པ་ཅིག་ལུ་ རབ་ཡོད་པ་ཨིན་ནི་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པ་ལས་ དགོངས་པ་འདི་གྲུབ་བཅུག་ཐབས་ཅན་ མངོན་འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་སེར་གྱི་ཐ་དོན་ལུ་གྲུབ་
འབྲས་བཟོ་ཤེས་ཅིག་ཨིན་པའི་རེ་བ་ཡིས། ཞེས་རང་ལུགས་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ ལྕགས་ཕོ་སྟག་ལོ་ཟླ་ ༡༡ པའི་ཚེས་ ༣ ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༡༢ པའི་ཚེས་ ༡༧ ལུ་ སྤུངས་ཐང་བདེ་ཆེན་ཕོ་བྲང་ལས་གནང་བ་དགེ།

གེ་སར

འབྲུག་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ།

Royal Kasho on Civil Service Reform

Thuchen Choeki Gyalpo Ngawang Namgyal laid the foundation of Bhutan's public service in Punakha Dzong nearly four centuries ago. Since then it has played a critical role in providing administration, dispensing justice, conducting foreign relations, and defending our sovereignty. It has provided continuity in governance and stability when our country faced severe challenges both externally and internally.

In the twentieth century, our country underwent profound changes in its socio-economic and political structure with the launch of modernisation programmes. In order to respond to the new challenges, His Majesty King Jigme Dorji Wangchuck initiated far-reaching reforms to streamline and modernise the public service, building upon the modest but important initiatives of our First and Second Kings. Thereafter, the structure, functions, and capacity of the public service had to be continually reformed and strengthened to make it more efficient in the delivery of goods and services and fulfil the aspirations of our people.

His Majesty King Jigme Singye Wangchuck established the Department of Manpower in 1973 and transformed it into the Royal Civil Service Commission in 1981. In the subsequent four decades, the civil service grew in organisational sophistication, manpower, and outreach along with the expansion in the magnitude and scope of our national development plans and budget.

After the introduction of parliamentary democracy in 2008, it had to support the implementation of policies of consecutive governments. It also had to ensure continuity of governance during election cycles. This was especially important to sustain and strengthen the confidence of our people in the new democratic processes and institutions.

Supported by their numerical strength of over 31,000 people, repertoire of knowledge, skills, experience, and exposure, civil servants have served our country with loyalty and dedication in fostering balanced socio-economic development and the pursuit of our national vision of Gross National Happiness. They have contributed immensely to the success of our democracy and in nation-building, becoming an admired corp of well-educated, highly trained, and committed officials in the process.

Even as we celebrate their successes and achievements, we have to prepare for our future.

Our people are becoming more educated and skilled, more sophisticated in taste and talent, and indeed more aspirational for greater opportunities and life-chances.

Our future will become invariably interwoven with regional and global developments as well as the fusion of ideas, innovations, and technologies, which are taking place at a very fast pace. Both the site and space of the future is becoming globalised. Our people's sense of identity and belonging to national community will therefore, matter even more to enable them to navigate through the complexity and sophistication of the future.

As one of the most important institutions of our state, there is an urgent need for the civil service to re-examine itself so that it is able to shoulder the responsibilities bestowed by the Constitution, live up to the trust and confidence reposed by the Throne, and meet the hopes and aspirations placed by our government and people. To promote good governance and social justice, civil servants must be professional, uphold the highest standards of ethics and integrity, and exhibit qualities of adroitness and compassion.

We need to acknowledge the genuine efforts made at reforms so far. Organisational Development, Leadership Development, Managing for Excellence, Civil Servants' Well-being, as well as periodic incentives and recognition have attempted to improve the competencies and performances of civil servants. Nevertheless, the core impediments against the development of a more professional and efficient bureaucracy remain entrenched in the system. So we must also have the audacity to equally acknowledge them in preparing for the future.

We are yet to leverage the large size of the civil service and translate it proportionally to performance and prevent it from becoming an impediment to our national development and progress. We have to take on board legitimate concerns over the sense of complacency and indifference generated by guarantee of job security. Protected employment has assumed that competencies and skills, job descriptions, and projects remain valid till superannuation. Seniority has been conflated with authority and competence. Institutions of check and balance have had the reverse effect of stifling initiative and courage in decision-making even as corruption is at risk of being institutionalised as a norm, and accountability has been minimal. Agencies pursue isolated sectoral objectives while administrative processes burden efficient service delivery. Communication and co-ordination has been further sidelined in the quest for autonomy by different agencies. Divisions and units proliferate to justify creation of more departments. Consequently, 35% of services are delivered by one government agency to another rather than to the people. Growth of institutions and increases in the number of civil servants tend to happen without coherence and direction.

As a result, we could not capitalise on the strength and opportunities provided by our small demographic and geographic sizes. In the process, we are losing valuable time and opportunity. This will prove costly for our small, land-locked country and aggravate our vulnerabilities to the daunting challenges of geographic and geo-strategic realities.

But we can still turn the tide around and achieve success beyond our dreams by taking advantage of the favourable circumstances arising from the uniqueness of our country's history, geography, culture, tradition, and indeed our people. We have the energy, wisdom, and blessing of our founders and guardian deities. Moreover, we are at the doorstep of two of the world's largest economies. We must take advantage of the opportunities they provide to build a strong, sustainable, equitable, and dynamic economy. The twenty-first century economy will be driven by artificial intelligence, robotics, automation, big data, and blockchain, while digital currency, digital wallet, digital banking, and quantum computing will define the financial landscape. We must pre-empt these profound developments by restructuring the budget process, financial norms and procurement systems to fast-track our transition to a knowledge-based and tech-driven economy.

If we succeed in this, we will have built the unshakeable foundations of a vibrant democracy, created the material conditions for realising GNH, and further strengthened our peace and security. If we are passive, slow, and daunted by the speed and complexity of innovation and change, we will not only fall behind others but our economy also risks being terminally dependent on foreign aid and loans. Instead, we must aspire to become self-reliant and a fully developed country within our lifetime. We must compete as equals with other nations and persevere to excel. For that we need highly capable and competent people, who are our most important assets.

So we must embark on a journey now in keeping with the tradition of timely reform, to fundamentally reorganise and restrategise the civil service for the future, with a fearless resolve of the nature that Thuchen Choeki Gyalpo Ngawang Namgyal demonstrated in building our nation.

He said, "My resolve is such that until the task is accomplished, I will persevere even if lightning should strike from above, the space in-between collapse, or the earth below move."

We must be deeply conscious and cognisant of the fact that our goal of accomplishing the task at hand to fundamentally reorganise the civil service also reinforces the relentless pursuit of our overarching national goal of ensuring the survival of our sovereign statehood. For it is indeed my most sacred mandate as The Druk Gyalpo to safeguard the glorious land of Palden Drukpa.

Therefore, I hereby issue this Kasho on the auspicious occasion of the 113th National Day in Punakha Dzong on 17th December 2020, corresponding to the Third Day of the Eleventh Month of the Male Iron Rat Year, in exercise of powers bestowed upon me by the Constitution to establish a Civil Service Reform Council. I entrust it with the profound responsibility of recommending to the Royal Government the directions for fundamentally restructuring the civil service so that it has a renewed vision for the twenty-first century.

In order to realise the vision, the civil service has to be grounded as a robust organisation that is apolitical, meritorious, innovative, resilient, and driven by a culture of research and state-of-the-art technology, enabling legislations and indeed the highest ethical standards of its leaders and personnel. Only then will we be able to unleash our full potential and serve our people even better. It is my strong belief that a compact, efficient, and strong civil service remains the key to our nation's present and future wellbeing, security, and sovereignty. If we are able to do this, it will be one of our finest achievements and legacy.

The Druk Gyalpo